

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Martia, Joi și Sâmbata

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuză. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rându-l cu litere garmond

Base morale.

Sibiu, 16 Martie n.

Cel-ce rîvnește la câștigul și la averea altuia, nu se află pe teren moral. Cel-ce atențază la viața altuia — asemenea. Legi dumnezeiești opresc pe om să se atingă de viața și de avutul semenului său. Dar' îl opresc și legile civile, cari pedepsesc aspru, în toate statele civilizate, astfel de acțiuni omenești.

Și așa, cum omul singuratic e oprit să se atingă de ceea ce nu e a lui, oprite trebuie să fie și popoarele. Nici ele nu pot să se atingă de ceea ce nu e a lor. De viața și averea altor popoare.

Care e averea unui popor? Trecutul său, legea sa, obiceiurile sale. Care e viața unui popor? *Limba!* Limba e atributul naționalității. E semnul distinctiv, care deosebește pe popor de popor. Fără limbă nu există naționalitate, nu există viața națională. De aceea, popoarele cari luptă pentru drepturi naționale, luptă pentru dreptul limbei lor. Căci limba și naționalitatea sunt lucruri nedespărțite la ori-care popor, întocmai cum la om nedespărțit este sufletul de corp. Fără suflet ce e corpul? Pământ, lut, prav și pulbere, deșertăciune goală.

Apărarea limbei e deci datorința națională pentru toate popoarele. Astfel și pentru poporul nostru român. Ear' folosirea limbei materne e o acțiune a voinței libere omenești, care și are izvorul nu în legile schimbătoare, aduse din partea stăpânirilor vremelnice, ci în legile vecinice ale *moralei*. E lege dumnezeiească, vecinică și neschimbată, că fie-care plămădire iese din mâinile creatorului să trăiască în forma în care a venit în lume. Așa plantele, așa animalele, așa omul, și așa popoarele. Nu numai să trăiască așa, ci să se desvôle și perfecționeze, nobilitându-și sufletul, cultivându-și limba.

E limpede lucru deci, că cei ce luptă pentru drepturi politice pe seama poporului din care fac parte, pentru drepturile limbei acestui popor, se află pe bazele cele mai sigure *morale*, cari nu se pot lua nici odată de sub picioarele lor, câtă vreme nu se abandonează din partea lor însași aceste baze.

Pe baze morale au fost puse toate acțiunile noastre politice din trecut. Pe baze morale și pe teren legal. De la calea acesta deviere nu s'a făcut. Și am dorit să nu se facă nici în viitoriu. Pentru-că numai armele morale ne pot deschide drumul spre isbândă. Faptul, că suntem încă departe de biruință, n'are să ne descurajeze. Cine știe cât de multe, de mari și de grele sunt păcatele noastre din trecut, cari espiate trebuie să fie întâiu? De aceea drumul va fi lung până la țintă. Dar' drumul trebuie să 'l facem întreg. Sărituri nesocotite nu ne este permis să facem, pentru-că făcându-le, nu ne apropiem, ci ne îndepărtăm de scop.

Și cu părere de rău trebuie să constatăm, că în timpul din urmă s'au făcut unele sărituri nechiezuite în politica noastră națională. S'au plecat stéguri, pentru-ca ear' se fie ridicare și falfăite mai departe. S'a decretat continuarea unei politici, care de mult dase faliment, din partea unor oameni, cari astăzi sunt activiști neastempărați,

pe când politica lor cea vechea era tocmai contrară activității, pe care o comăteau cu totă energia, și cu arme nu prea alese. S'au dat lupte activiste, cari s'au terminat cu fiasco și cu observarea celei mai stricte pasivități.

Ei bine, ce înseamnă acesta? Politică corectă românească? Nu; luarea în deșert a adevăratei politici naționale române, care a ajuns pe mâna unor oameni, conduși pôte de bune intențiuni, dar' nu destul de tari pentru a-i pute ține frânele în mâni. Și aici zace răul. Nu ori-și-cine e chemat să conducă politica unui popor întreg, politică și de altcum grea și cu greu de purtat, — chiar și din partea capetelor celor mai luminate pe cari le avem, — în urma grelelor împrejurări prin cari trebuie să trecem. Ar fi bine deci, ca cei mai puțin chemați să nu se imbulzescă de-asupra, disgustând pe cei tari și buni, cari necesități se ved se retragă la o parte, fiind că nu vreau să facă cauză comună cu cei ce nu știu ce fac.

Credem că cei ce vreau să ne înțelegă ne înțeleg destul de bine.

Totă lumea știe, că ziarul nostru e pentru politica de activitate parlamentară. De treizeci și opt de ani ziarul nostru pentru politica acesta pledează, și pentru ea se însufiește. Dar' vrea politică *corectă* și *cinstită* de activitate, scutită de pactări și de oferiri de voturi pe seama celui mai slab dintră candidații străini, scutită de greșeli făcute până și în jurul anunțării candidatului, cum s'a făcut acum de curând într'un cerc electoral din Ungaria. O astfel de politică activistă nu e politica noastră. Nu ne identificăm cu ea, nu ne solidarizăm cu cei ce au înscenat-o, pentru-că ea e politică deviată de la vechile baze morale, pe cari a fost clădită dintru început politica românească.

Atâta, pentru-ca să se știe.

Din parlament. Discuția asupra indemnității nu s'a terminat în ședința de Lună, ci se continuă și în ședința de astăzi, fiind-că partidele opoziționale țin să-și motiveze bine *neîncrederea* față de actualul guvern, despre care de altcum nici nu știu dacă pôte și voaște să muncă, fiind că până acum nu l'au lăsat să muncă. După votarea indemnității, guvernul va pune la ordinea zilei bugetul anului trecut, apoi legile de recrutare ale anului curent, pactul economic cu Croația, convențiile comerciale cu Italia, și în urmă celelalte proiecte de lege, cari așteaptă reso vaze.

Metropolit român în Macedonia. Ziarul „L'Independance Belge” e informat, că guvernul român, care a înființat un consulat nou român la Ianina, lucră pe cale diplomatică pentru instituirea unui metropolit român la Ianina, pe seama credincioșilor bisericești gr.-ort. de naționalitate română din Macedonia. Numitul ziaru crede, că statul român va isbuti în privința acesta.

Legea asentării — sancționată. Eri înainte de amiază ministrii Kuen-Héderváry și Tallán au sosit la Viena. Héderváry a fost primit în audiență la M. Sa, cu care ocaziune M. Sa a sancționat proiectul de lege despre contingentul de recruți pe anul 1903.

Din protopresbiterate.

— Sinod protopresbiterat în Ilia murășană. —

Cămpuri-Surdac, 28 Febr. v.

În 23 Februarie c. v. s'a ținut sinodul protopresbiterat al tractului Ilia-murășană. După săvârșirea tuturor cerințelor legale s'a des-his ședința cu o vorbire foarte instructivă, rostită din partea șefului tractual, dl protopresbiter George Oprea.

Din raportul protopresbiterului am putut constata progresa în agendele tractului, cu deosebire pe terenul cultural. E de regretat însă, că din tract putem zice că mai nu avem tineri, cari s'ar pregăti pentru cariera învățătorască, și de aici provine, că e mare numărul învățătorilor tolerați. În jurul acestui neajuns s'a încins o discuție animată, constatându-se, că dacă am avea tineri din tractul nostru cu pregătura normală pentru cariera învățătorască, sigur că acestia nu ar părăsi tractul, ca să reflecteze în depărtări la posturi învățătoresci, ci s'ar așeza în tract, și prin asta cu mult mai repede am înainta pe terenul cultural.

Sunt exemple destule, că de-și din alte părți vin tineri reflectanți la posturile învățătoresci, dar' după un serviciu de unu sau doi ani, se depărtează și se așează în părțile lor natale.

Tot cam așa stă lucrul și cu posturile preoțești, căci dacă devine vre-o parohie vacantă, și numai ceva e la o poziție nefavorabilă — după toate escierile de concurs — cine știe când se află competenți, căci din tract nu sunt cu pregătirea necesară.

În privința asta ce conclud mai bun s'ar fi putut aduce de cât, că fiește-care preot și inteligent binevoitoriu propășirii noastre culturale, să stăruie pe lângă părinții în stare mai bună, ca să-și dea copii la școle medii, ear' pe tinerii cari s'ar afla acum la școle, în cât ar fi aplicați, să-i îndemne a se decide pentru cariera învățătorască ori preoțească stându-le în ajutoriu și făcându-le toate înlesnirile posibile, în speranță că și Veneratul Consistoriu ne va da aprijinul la împărțirea stipendiilor spre acest scop.

Asupra viețuirilor ilegite încă s'a născut discuție, îndatorându-se fie care preot să stăruie din toate puterile, pe toate căile legale posibile pentru împuținarea lor, dacă nu se va pute esopera stîrpirea totală.

Altă chestie ce ne preocupă pe toți din tract este cumpărarea caselor tractuale, ca să fie acoperit odată și acest gol de mult simțit. Comitetul protopresbiterat a fost însărcinat cu finalizarea acestei chestiuni.

Încheindu-se ședința ne-am depărtat toți cu speranța în tot mai buna progresare pe terenurile cari ne mai stau deschise.

Ioan Budoiu
preot.

Sinod protopresbiterat în Dej.

(Fine).

Obligați la școlă au fost de la 6—12 ani 907 copii și 876 copile, de la 13—15 ani 408 copii și 376 copile; dintră cari au cercetat școlă: de la 6—12 625 copii și 501 copile, de la 13—15 ani 284 copii și 213 copile.

Obligați la catechisațiune au fost 390 tineri și 400 fete, dintră cari au umblat 328 tineri și 294 fete.

Elevii de la școlile străine toți au fost catechizați prin cateheți de ai noștri. — Ar fi de dorit, să se arete și datele statistice ale acestora, cum și suma remunerațiunei catechetilor, ce o primesc (și de unde) pentru osteneala lor, dimpreună cu numărul

orelor de catechisațiune pe săptămână, căc la unele școle orele sunt foarte puține și se pun pe după amiază ori în zilele de ferii pentru copii, când acestia ar fi să se recreeze, ceea-ce nu corespunde importanței studiului religiunei.

Esamenale publice anuale s'au ținut sub conducerea șefului tractual și rezultatul lor în general a fost mulțămitoriu.

Tot cu ocaziunea esamenelor s'a făcut și visitațiunea școlilor.

Cultura spirituală de-și înaintază an de an prin școle, totuși nu se pôte considera mulțămitoare, deoarece din 18129 credincioși numai 2534 bărbați și 1066 femei știu ceti și scrie, deci cu 292 mai mulți de cât în anul 1902.

F. Partea episcopescă. Averea bisericească a tuturor parohiilor la finea anului 1903 a fost: în nemșcătore cor. 199,130-12 și în mișcătore cor. 79,168-47, ear' cea școlară în nemșcătore cor. 35,140-— și în mișcătore cor. 21,317-01; deci cu cor. 29,727-22 fl. mai mare de cât în anul 1902, cu cât face adecă prețul biserice și al clopotelor celor noue din parohia centrală Dej.

Rațiociniile fondurilor protopresbiterale de pe anii 1901 și 1902 sunt aprobate din partea P. V. Consistoriu arhidiecean.

Acestea din raportul oficiului protopresbiterat.

A urmat la ordinea zilei citirea *Raportului episcopiei protopresbiterale* prin episcopul Gavril Hango, presbiter, din care raport estrag următoarele:

Fondul protopresbiterat administrativ înființat la anul 1869 prin contribuiri de la preoți, la finea anului 1903 a avut un capital de 429 cor. 29 fl., din care 329 cor. 29 fl. sunt depuși spre fructificare la „Someșana” în Dej, ear' 100 cor. sunt în obligație la v. d. Pelaghia Paulina Imbuzan n. Mariaș din Diviciorii-mari, soția fostului episcop, notariul cerc. Iov. Imbuzan, acum răposat.

Notez, că pentru fondul acesta s'a purtat proces îndelungat contra erezilor fostului episcop, care proces câștigat fiind, veduva a dat obligație legală despre suma de 100 cor. solvind interese legale de 6% după ea. A și solvit interesele până acum; dar' în anul trecut luând sinodul hotărâre pentru încasarea capitalului, a denegat solvirea și așa sinodul din acest an a însărcinat pe episcop a-l încasa de la debitor pe cale judecătorească.

Fondul protopresbiterat pentru dotația în viitoriu a protopresbiterului tractual, înființat la începutul anului 1901 din taxele de câte 4 respective 8 cor. de la parochi, după cum unul sau altul având 8 clase gimn. respective mai puține, primește de la stat întregire de salariu, apoi din taxele de câte 2 resp. 4 cor. de la parochii cu capelani, de la administratori parochiali și de la administratori fiilor de aceleași categorii, și din taxele de câte 1 cor. resp. 50 fl., după cum este cutare înnoimântare mare (la morți în etate de preste 7 ani) ori mică (la morți în etate de sub 7 ani), — la finea anului 1903 a reprezentat o valoare de 566 cor. 32 fl., din cari 329 cor. 56 fl. sunt depuși spre fructificare la „Someșana” în Dej, ear' 236 cor. 76 fl. la filiala „Economului” din Cluj în Gherla. — Pentru administrarea fondului acestuia se dă episcopului o remunerațiune anuală de 20 cor.; din care sumă are să acopere și spasele de birou și expedițiune.

Taxe restante la preoți au fost până la finea anului 1903 cor. 90, ear' pentru în-

mormântări până la finea anului 1902, 319.10 cor., pentru încasarea cărora s'au făcut pași necesari la preturile competente. În taxele de la înmormântările din 1903 până la finea acestui an n'a intrat nimic, deci nici restul nu este cunoscut.

Fondul protopresbiterial pentru dotațiunea anuală curentă a protopresbiterului tractat de la casele parohiale, înființat cu începutul anului 1900, încă arată restanță destul de considerabilă, căci din salariul anual de 400 cor. restă încă la parohii cu finea anului 1903 cor. 412.40, pentru încasarea cărora încă au fost recercate oficiile preotiale concernente.

Ca poziție nouă a intrat în inventariul averii protopresbiteratului averea bibliotecii protopresbiterale, carea la finea anului 1902, în care an a fost și înființată, a reprezentat în cărți (41 opuri) o valoare de 162 cor. 70 fil., iar în bani 4 cor. 66 fil., având și un rest de taxe (à 2 cor. anual) la preoți de 40 cor.

Utensiliile apartinătoare fondului administrativ (2 sigile și 1 dulap) dau valoare de 45 cor.

Subtragând valoarea averii care nu aduce nici un venit (utensiliile și biblioteca) averea, curată reprezintă o valoare de 1815 cor. 11 fileri.

După cetirea raportului și a tuturor actelor raționinului, epitropiei s'a dat absolutoriu, iar în firul propunerilor s'a decis:

că numai acele taxe restante de la înmormântări să se relaxeze, cari vor fi dovădate de neincasabile prin adeverințe cumulative ori particulare date de antistile comunale;

oficiile parohiale să înainteze epitropiei protopresbiterale conspecte și rapoarte separate despre taxele ce le administrează la fondurile protopresbiterale, căci purtându-se jurnale de casă separate pentru fiecare fond, la unul ori altul nu sunt cu ce se justifica diferitele poziții din jurnal; să se arete în fiecare act, că taxele respective din care an sunt, pentru câte înmormântări mari și pentru câte mici etc., căci altcum nici evidența nu se poate purta în regulă;

conspectele și taxele să le înainteze de timpuriu, ca raționinul să poată fi compus regulat la termenul fixat;

că la timpul potrivit epitropia să procure pentru păstrarea actelor oficiului protopresbiterial și un al doilea dulap, spre care scop în buget i-se pune la dispozițiune o sumă de 30 cor.

După pertractarea raportului epitropiei și censurarea raționinului, care a fost stat pe deplin corect, s'a statorit bugetul pe anul 1904.

Ultimul obiect pertractat a fost propunerea epitropului G. Hango pentru rescumpărarea taxelor de la parohii (400 cor.) la fondul pentru dotațiunea anuală curentă și a taxelor de la preoți și de la înmormântări la fondul pentru dotațiunea în viitoriu a protopresbiterului.

Aici s'a încins o discuțiune mai îndelungată, mai cu seamă pe tema binecunoscută a sârăciei poporului și a parohilor; dar totuși schimbările de păreri s'au făcut în general în mod destul de obiectiv, deși nu fără oarecare animosități din partea unora și altora. — Propunerea a mers într'acolo, ca avându-se în vedere agitațiunea continuă ce domnește în popor la încasarea acestor taxe, agitație la care și unii preoți contribuie, cât fățiș, cât pe ascuns, prin ținuta lor nedemnă, și avându-se în vedere, că mai târziu poate și mai anevoie se vor pute înființa astfelii de fonduri: parohiile să-și încordeze puterile în 3—4 ani și fiecare să-și rescumpere taxa prin depunerea unui capital ale cărui interese de 5% anual să echivaleze cu taxa cu care contribuie la fondul pentru dotațiunea actuală a protopresbiterului, când, după achitarea întregii sume fixe, cu anul următoriu apoi atât parohiile, cât și poporul nu vor mai avea să plătescă taxele ce le solvesc la acel fond. În chipul acesta agitația va înceta și poporul va mai profita și aceea, că taxele de la înmormântări fi cad fără nici o rescumpărare. Rescumpărarea se declară însă numai facultativă; parohiile și preoții cari își vor rescumpăra taxele, vor fi scutiți de taxele ce le solvesc acum, cum și credincioșii lor de taxele de la înmormântări, iar ceilalți

— parohii, preoți și popor — le vor solvi și mai departe.

Propunerea a fost primită, cu declarațiunea din partea preoției, că ea va continua cu solvirea taxelor pentru sine și în viitoriu, ori și-le va rescumpăra chiar și dacă parohiile lor și-ar rescumpăra taxele ce cad acum pe ele, pentru-ca fondul să crească; iar sinodul luând la cunoștință această declarațiune maritimă, mai decide, ca capitalul adunat până acum să fie neatacabil, și acesta pentru cazul, când capitalul adunat din rescumpărările de la parohii nu s'ar pute fructifica cu 5% și așa nu ar da cota cu care contribuie acelea acum la acel fond.

Hotărîre demnă, și dacă va fi și executată, se va crea un fond din care protopresbiterul își va căpăta salariul regulat și posteritatea încă ne va binecuvânta.

Tot în firul desbaterii acestei propuneri, la propunerea părintelui Const. Bodea din Giurgești, sinodul a decis, ca taxele de la înmormântări să se ștergă și să se pună taxe pe botezuri, câte 50 fil. Și acesta din cauza că după obiceiurile sale poporul nostru la înmormântări are foarte mari cheltuieli, cari în cele mai multe cazuri le acopere din împrumuturi grele, până când la botezuri nu are aproape nici o cheltuială, și fiindu-i și cas de bucurie familiară, va plăti taxa mai bucurios. Adevărat, că prin schimbarea acestei sume taxelor va fi mai mică, dar va fi mai sigură.

Cu acestea desbaterile s'au terminat și protopresbiterul mulțumind călduros membrilor sinodali că s'au prezentat într'un număr atât de frumos, poate ca nici odată până acum, și pentru buna ordine și înțelegerea frățească, ce au observat în firul desbaterilor, încheie ședința la 2 ore p. m. apelând la zelul tuturor și implorând ajutorul Celui de sus, ca hotărîrile luate să se poată și executa.

— io —

Pentru catedrală.

La colecta pentru zidirea bisericii catedrale din Sibiu au mai intrat următoarele contribuiri:

I. Pe lista parohiei Cucerdea Secușcă (tractul Turda): Vasile Rus și soție-sa Anica n. Tritean. 10 corone; doisprezece credincioși, cu contribuiri în sume sub 1 coronă, 2 cor. 54 fileri; din colecta de bucate 5 cor. 84 fileri. În total 18 corone 34 fileri (parohul I. Hopârtean a scris pe lista preoției tractuale 100 corone).

II. Pe lista parohiei Potoc (tractul Reghin): Mihail Sava 2 corone; Natu Cornea, Ioan Brătean al popii, Vasile Cristea, Ioan Sava I. Teodor, v.d. Maria Deac, Ioan Petruș al Florii, Mihail Petcă, George Rusu, Mihail Sava I. George, câte 1 coronă; treizeci și șapte credincioși, cu contribuiri în sume sub 1 coronă, 11 cor. 30 fileri; din colecta de bucate 4 cor. 80 fileri. În total 27 corone 10 fileri.

III. Pe lista parohiei Biertan (tractul Mediaș): casa bisericească 10 corone; Dumitru Stuchivcan 4 corone; Ioan Solomon, Ioan Andrei Avram, Măriuța Andrei, câte 1 coronă; treizeci și patru credincioși, cu contribuiri în sume sub 1 coronă, 7 cor. 38 fileri. În total 24 corone 38 fileri.

IV. Pe lista parohiei Hundrubechiu și filia Nouștat (tractul Agnita): casa bisericească 5 corone; Nicolae Suciu 1 coronă; șesezeci și trei credincioși, cu contribuiri în sume sub 1 coronă, 10 cor. 58 fileri. În total 16 corone 58 fileri.

V. Pe lista parohiei Găinari (tractul Agnita): parohul Nicolae Huiu (separat de suma subscrisă pe lista preoției tractuale) 1 coronă; Paraschița Huiu 1 coronă, treizeci și trei credincioși, cu contribuiri în sume sub 1 coronă, 5 corone 20 fileri. În total 7 corone 20 fileri.

VI. Pe lista parohiei Săcel (tractul Săliște): casa bisericească 10 corone; Gligor Dancu și soție-sa Salomia 40 corone; Ioan Dancu și soție-sa Elisaveta 40 corone; Simion Radu 5 corone; Wenzel Hoffmann, Ioan Dicu, jurist, câte 2 corone; Gligor Băcilă, Nicolae Idu, Ioachim Curtean, Ilie Grip, Ioan Căzan, Irinie Macrea, Ioan Paștiu, Petru Macrea, câte 1 coronă; patrușprezece credincioși, cu contribuiri în sume sub 1 coronă, 3 corone 20 fileri. În total 110 corone 20 fileri.

VII. Pe lista parohiei Telu (tractul Treiscaune): Moise A. Bendea, Ioan Mocanu, Eusebiu Dogariu, Ioan Mărcăș, Moise Nistor, câte 2 corone; Ioan Neagu, Nicolae Stan Blendea, Ioan Lazar, Nicolae Teodor Rădulescu, Alexă Vulpoi, Ioan Milu, Alexă G. Boricean, George Stroia junior, Maria Aleman, Aron Indig, câte 1 coronă; cincizeci și unu credincioși cu contribuiri în sume sub 1 coronă, 14 corone 30 fileri. În total 34 corone 30 fileri.

VIII. Pe lista parohiei Murăș-Sângiorgiu (tractul Murăș-Oșorheiu): casa bisericească 10 corone; parohul Nicolae Mădăra 20 corone; Filon Șerban 2 corone; Ioan Chellean, Dumitru Zideruș, Ilie Muica, Nicolae Laslo, câte 1 coronă; șese credincioși la oltă 1 coronă 80 fileri. În total 37 corone 80 fileri.

IX. Dr. Zosim Chirtop, avocat în Câmpeni, 200 corone.

„Asociațiunea.”

Convocare.

Adunarea generală a despărțământului IV. Sibiu, al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” este prin această convocată pe *Duminică în 7/20 Martie a. c. la 10 ore a. m.* în locul central Sibiu, localitatea casei române. La această adunare sunt invitați a lua parte membrii despărțământului, cum și toți binevoitorii acestuia:

Programa:

1. Deschiderea adunării prin directorul despărțământului.
2. Raportul general al comitetului.
3. Raportul casierului despre starea casei după raționinul anului 1903 și prezentarea proiectului de buget pe anul 1904.
4. Censurarea rapoartelor prin comisiuni speciale și referada acestor comisiuni.
5. Eventuale propuneri.
6. Dispoziții pentru verificarea protocolului adunării generale.

Sibiu, la 2/15 Martie 1904.

Dr. Liviu Lemény
dir. desp.

Lazar Triteanu
secret. desp.

NOUȚĂȚI

Maiestatea Sa împăratul și rege Francisc Iosif, cum se raportează pe cale semioficială, peste câteva zile va veni la Budapesta pentru petrecere mai îndelungată. În timpul cât curtea va fi în Budapesta se vor aranja mai multe festivități de curte.

De la comitat. Joi, 24 Martie n. reprezentanța comitatului Sibiu va ține adunare generală extraordinară, la orele 9 dimineața. Având în vedere, că în ziua numită în sala comitatului se țin asamblele, congregația se va ține în sala de ședințe a comunității orașenești. Pentru pregătirea materialului pe seama congregațiunii, comitetul permanent comitatens se întrunește în ședința Luni, 21 Martie n. la orele 9 dimineața, în sala mică a casei comitatense.

Deputați sinodali. În cercul electoral al Brașovului (XVIII) a fost ales deputat pentru sinodul arhiepiscopiei din Sibiu dl. Dr. Nicolae Vecerde, dirigentul filialei „A-bina” din Brașov, iar în cercul electoral al Geosgiului (VIII) dl. Dr. I. Margita, avocat.

Președintele camerei advocațiale din Brașov. Cetim în „G. z. Transilvaniei” că în locul răposatului Harmath camera advocațională din Brașov și-a ales preșident pe avocatul Simion Damian, fost până acum vicespreșident al camerei.

Nou avocat. Domnul Dr. Nicolae Petra a făcut cenzura de avocat la tabla regescă din Murăș-Oșorheiu, și după cum suntem în ormați, va deschide cancelarie advocațională în frunțașă comună românească Săliște.

Nou doctor juris. Ioan Andrei, fiul parohului nostru Vasile Andrei din Coruni (tractul Dej), a fost promovat Sămbătă doctor în științele juridice la universitatea din Cluj.

† **Maria Const. Băila n. Pavel** preotăsoară văduvă, după lungi și grele suferințe și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului Sămbătă la orele 9 seara în etate de 46 ani. Partea pământească a scumpei și neuitatei defuncte a fost înmormântată Martie la 2 Martie st. v. la orele 2 d. a. în cimitirul gr.-or. din comuna Vale. Cuprîngi de adâncă durere aducem această știre jalnică la cunoștința amicilor. Constantin, Ioan și Nicolae, ca fii; Elisaveta Oancea n. Băila, preotăsoară văduvă, ca cumnată; Dumitru, Paraschița, Nicolae, Ioan, Sava, Ana, Marina, Constantin, Daniil și Elena, ca frați.

Cas de mărte. Primim trista știre, că una dintră cele mai bune și mai harnice învățătoare de ale noastre, *Victoria Goga*, învățătoare la școala noastră din Sibiel, protopresbiteratul Săliște, ficea distinsului nostru paroh din Răsinari Iosif Goga, a răposat Mercuri în 3/16 Martie a. c. dimineața la 2 ore.

Casul acesta trist va produce durere pretutindenea, unde a fost cunoscută această învățătoare harnică. Intristatei familii trimitem condoleanțele noastre sincere.

Înmormântarea se va face Vineri, 5/18 Martie a. c. la orele 2 p. m. de la casa părinților ei din Răsinari.

Dumnezeu să o odihnească în laturile celor drepti.

Din partea familiei s'a dat următorul anunț funebrel:

Cu inima zdrobită de jale vestim tuturor rudeniilor și prietenilor, că mult iubită noastră fiică, soră și nepoată *Victoria Goga*, după îndelungate și grele suferințe s'a mutat la cele vecinice în al 20-lea an al etății. Rămășițele pământești ale scumpei noastre răposate se vor așeza spre vecinice odihnă Vineri în 5/18 Martie a. c. la 2 ore d. a. în cimitirul bisericească gr.-or. din Răsinari. — Dumnezeu se odihnească cu dreptii sufletul ei nevinovat. Răsinari, la 3/16 Martie 1904. Iosif Goga, Aurelia Goga, ca părinți, Octavian, Claudia, Eugen, ca frați, Natanail Goga, v.d. Maria Bratu, ca bunici.

„Factorul prin fapte”, fostul ministru-preșident *Bánffy*, și-a dat dimisia și din demnitatea de membru al casei magnatilor, care în ședința de Luni a luat la cunoștință acest fapt. Nu 'i mai trebuie deci acum baronului Bánffy de cât numai un cerc, care se 'i alăga deputat la dietă.

Eclipsă de soare. Măne (17 Martie st. n.) luna va ajunge întră soare și pământ, acoperind astfel lumina soarelui. Umbra aruncată se întâlnește cu pământul la 3 ore și 36 m. dimineața, trece repede peste el spre est și la 9 ore și 45 minute dispare. Va fi vădută în Africa de est, pe Oceanul-Indic, în Africa de sud și pe Oceanul-Atlantic. Pe la noi nu.

Crimă misterioasă. Zilele trecute a fost aflat în pădurea de pe hotarul comunei Ribiciora (pe la Baia-de-Cris) locuitorul de acolo Irimie Dan, mort, cu capul sfărmat. Făptuitorul crimei nu a putut fi eruat. Adevărat că e bănuț un văr al lui Dan, care avea în comun cu ucisul o fașie de pădure, dar acesta negă morțiș. Atâta s'a constatat însă, că în ziua aceea bănuțul încă a fost la pădure.

Mărte oribilă. Irinea Bacur din Uroiu (comitatul Hunedorei) voind să depărteze de lângă vacă vițelul de curând fătat, vaca a luat-o în corne, i-a spintecat pântecul și a isbit-o apoi așa de puternic, în cât după agonie de câteva ore nenorocita femeie a murit.

Tren cădută în abis. În apropiere de comuna Vihodna (în nordul Ungariei) un tren de povară s'a prăbușit Vineri în riul Vag, care curge pe lângă calea ferată la adâncime de cincisprezece metri. Un mare jghiab de stâncă se rupese de la locul ei și rostogolindu-se pe costă a isbit în tren, sfărâmându-i unsprezece vagoane și aruncând în abis patru vagoane. Din personalul trenului nu s'a nenorocit nimenea; paguba materială însă e foarte mare.

Pentru mirăsă. În comuna Medveș (în Banat) părinții unei fete foarte frumoasă, dar săracă, rîvnind la avere și-au siluit fata să se mărite cu Toma Berariu, cel mai bogat locuitor al comunei. Cununia s'a săvârșit în pace, dar când era să se începă ospățul, mirăsă dispăruse. Mirele a plecat s'o caute și a dat de ea la flăcăul Vasile Doman, pe care fata 'i iubia și pe care și 'i alesese să-i fie soție. Berariu și-a pretins mirăsă; flăcăul a refuzat să-i-o dea. Atunci Berariu a spart ușa de la casa flăcăului, dar când era să intre în casă, Doman i-a rețezat grumazii cu o coasă. Ucigașul s'a înștiințat apoi la gendarmerie, lată ce face răvna după avere! (Dăm știrea după o folie magiară din Budapesta, care zice că această s'a întâmplat Sămbătă. Nu înțelegem însă, cum de numita fete vorbește de cununie („esküvő”), când știut este că biserica nu admite cununii în posturi, iar încheierea contractului de căsătorie la oficiul stării civile nu e „esküvő”).

De la reuniunea agricolă.

— Mulțămită publică. —

Venerabila dămnă *Ioana Moldovan* n. *Boiu*, soție de protopresbiter în Sighișoara, a ținut să costumeze pe speșele sale marea păpușă, sistem francez, care i-s'a fost trimis la dorința proprie. Păpușă reprezintă o mândră nevastă în frumosul și interesantul port de acum 50 de ani, usitat în Sighișoara.

Pentru acest dar generos și costisitor, subscrișul biror, în numele Reuniunii agricole exprimă venerabilei dămnă *Ioana Moldovan* n. *Boiu* călduroasă mulțămită.

Cu această ocazie observăm, că la cele 12 păpuși, cari la expoziția noastră din 1902 au fost cucerit admirația unană, s'au adăugat atunci încălalte 4 exemplare, costumate și ele în cinste. De present reuniunea are deci 16 păpuși costumate, parte reprezentând portul original țărănesc din tot atâtea ținuturi ardelențești.

Sperăm, că se vor afla cu timpul, cine se iese asupra-le sarcina de a costuma, fie și numai 2—3 păpuși în portul bogat și pitoresc din Banat și Ungaria propriu zisă, de unde nu posedem nici un exemplar. Dorințele se binevoesc a se adresa mai întâiu la subscrișul birou spre a li-se trimit de aci păpușile de costumat.

Sibiu, 10 Martie n. 1904.

Biroul reuniunii agricole române.

Dem. Comșa,
president.

Vic. Tordășianu,
secretariu.

Cărți și reviste.

„Enciclopedia română” valoroasă publicațiune făcută sub îndrumirea secretariului „Asociațiunii” și sub auspiciile acesteia, a fost terminată prin fasc. XXXIII. (tomul III), apărut zilele trecute. Acest fascicol conține titlul *Ulceratiune* — *Zymotie*, dintre cari amintim: *Urechia*, *Văcărescu*, *Vancea*, *Varlaam* (metropolitul), *Vlăhuța*, *Vladislav*, *Ungro-Vlachia*, *Valach*, *Ungaria* etc.

Editor al „Enc. române” e librăria *Kräft* din Sibiu. Prețul publicațiunii întregi (în abonament) e 66 corone broșurată, 75 corone 60 fileri în tomuri legate. Scôrte separate (table de compactat) se pot procura de la librăria *Kräft* cu 2 cor. pentru tomul I și II, ear' pentru tomul III cu 2 cor. 10 fileri (inclusive trimiterea franco); prețul compactăci (la aceeași librărie): 3 cor. 20 fileri pentru tomul I și II, ear' pentru tomul III e 3 cor. 50 fileri.

Din public.*)

Mulțămită publică.

Societatea de credit din Baia, lângă Deva, cu firma „Boiczer Sparcassa Actien-Gesellschaft”, ca societate onestă, iubitoare a vedea poporul luminat prin învățatură, susține ca faptă nobilă a ajuta cu bani școlile gr.-or. sărace, și în tot anul din profitul ei face parte și pentru școlă noastră gr.-or. din Treștia cu câte 15 corone pentru procurarea de cărți și recușite necesare pentru învățământ pe seama copiilor săraci. Astfel și în anul acesta ni a donat 15 cor. spre acest scop.

Drept aceea cu bucurie aducem și pe această cale mulțămita noastră sus numitei societăți. Și rugăm pe Atotputernicul Dumnezeu, ca să binecuvinteze activitatea ei, ear' conducătorii ei să trăiescă mulți ani fericiți, ca și în anii viitori se potă face ajutoriu cu școlă noastră. De bunul Dumnezeu, ca și societățile de caracterul român din apropiere să urmeze esemplul acestei societăți străine.

Treștia, la 19 Febr. 1903.

Petru Perian
paroch.

Lazar Simzian
epitrop.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această B. d. acțiă nu primește răspunderea.

Posta redacției.

„Pătratul rotund”. Nu cerem de la nimeni aprobare la cele ce publicăm Prin urmare, nici de la dvăstre.

„Amicul” Sibiu. Anonimitatea e admisă numai față de publicul cititor, nu însă și față de redactor, care trebuie să vă cunoască. Până nu ne comunicați numele, nu vă putem răspunde.

Teatrul orășenesc.

Mercuri (16 Martie): „Frühlingsluft”, operetă în 3 acte, de Lindau și I. Wilhelm.

Joi (17 Martie): „Zapfenstreich”, dramă în 4 acte, de F. A. Beyerlein.

Studiu din sfera iconografiei orientale.

De Dr. Miron E. Cristea.

(Urmare).

Le comte du Nouy.

Cele mai frumoșe biserici românești astfel pictate sunt fără îndoială biserica de la mănăstirea din Curtea de Argeș, zidită de Neagoe Băsarab (1512—1522) și din nou restaurată la 1875—1885; biserica *trei Ierarchi* din Iași, a cărei restaurare nu de mult s'a terminat, și biserica de la mănăstirea din Sinaia, restaurată din nou și sfințită a doua zi de Rusalii 1903.

Lucrările de restaurare a acestor vestite biserici au fost plănuite și conduse de renumitul arhitect *Andrieu Le comte du Nouy*.¹⁾ Acesta a făcut în Orient studii speciale de ornamentare și pictură bizantină, și în lucrările conduse de el a ținut, în cât a fost posibil, cont de modelele, din cari s'a inspirat atât el, cât și numeroșii zugravi angajați.

Din lipsa de artiști indigeni — s'au pôte condus și de alte motive — Le comte du Nouy a angajat la aceste lucrări, pe lângă unii Români, mulțime de lucrători străini, Francezi, Germani etc. Acestia — de o parte necunoscând de ajuns firea artei bizantine, ear' de altă parte neputând reconstrui fidel chipurile originale, deja șterse și deteriorate — s'au abătut adese-ori de la originalitatea picturii bisericilor restaurate, introducând — mai ales la Curtea de Argeș, — elemente străine apusene atât în pictură, cât și în decorațiunile catapitesmei.²⁾

Acésta nici nu-i mirare la început, și va mai trece multă vreme, până când se se formeze în pictura bisericească română o direcție adevărată, care în mod conștiu să înainteze spre o țință sigură. Acésta cu atât mai vârtos o afirm, cu cât mai ales pictorii români atât de puțină atențiune dau picturii bisericești. Mulți se angajază la lucrări bisericești, fără se fi cetit barēm cel mai elementar catechism al iconografiei orientale. — Astfel fără studii prealabile nu se pôte forma o școlă serioasă, proprie.

Vina este deci în mare parte și pe partea multor pictori români. Nu-i destul să știi picta, ca să te crești competent a zugrăvi o biserică orientală. La așa ceva se cer studii teoretice speciale, teologice, archeologice, liturgice etc., și pe lângă asta o studiere amănunțită a picturii bisericilor celor mai vestite din orient și Apus, cari sunt decorate în stil bizantin. — În România, unde se cheltuiesc frumoșe sume cu zidirea și restaurarea de biserici, ar trebui cât mai curând să se formeze pictori cu deplină competență în pictarea bisericilor, atât ca Români cât și ca ortodoxi. Preasfințitul sinod arhieresc ar trebui să facă pașii de lipsă în această direcțiune, rugând Academia română ori guvernul, să pregătască asemenea artiști, — căci până atunci întrăgă pictura bisericilor va fi o lucrare fără valoare, făcută pe dibuite în întunec de niște ignoranți, cari revnesc la prețul concursual.

Aage Exner.

Intre lucrătorii lui Lecomte de Nouy loc de frunte ocupă danezul *Aage Exner*, cu diplomă de la academia de arte din Copenhaga. Acesta de vre-o 10 ani pictăză bisericele din România. A lucrat la Bușteni, Curtea de Argeș, trei Ierarchi (Iași); ear' mai în urmă l'am aflat, terminând pictura de la Sinaia, unde i-s'a plătit 63.000 lei pentru vre-o 2000 m²; ear' cu ocaziunea sfințirii a fost decorat cu corôna României.

Făcând prin România studii pe la bisericele vechi și-a câștigat esperințe frumoșe pe terenul picturii bizantine, a bogăției vestimentelor și a ornatoelor, a combinațiunii colorilor, etc. Pictura de la Sinaia este binișor lucrată ca tehnică, și ar face bună impresie, dacă figurile n'ar fi prea bizantine, după modele ce le găsești de altcum prin diferitele biserici vechi din regat.

Pe terenul ornamentării decorative însă trebuie să mai facă multe studii, căci aici nu am aflat destule cunoștințe în lucrările lui.

De altcum mi-a declarat, că ar picta în loc de figurile țepene și tetovate mai bucușori figuri naturale, mai artistice, expresive, mai ales că pentru acésta se găsește mai ușor colaboratori pricepuți. La Sinaia, ca și aiurea, a lucrat după comandă mai înaltă.

Pictura bisericilor restaurate.

Mai ales la Curtea de Argeș și la Trei Ierarchi din Iași restaurarea picturii este ținută, întru cât a fost posibil, în spiritul picturii vechi bizantine din timpul decădınței. Caracteristica acestei picturi vechi se pôte reasuma pe scurt în următoarele:

Figurile persônelor sfinte au tôte aceeași față arămăe, smolită, din samă afară uscățivă, de multe-ori total tetovată cu dungi puternice. Sfinții nu au o colóre omenescă, ci samănă a niște măști.

Espresiunea e sarbedă, neespresivă și nenaturală. Intreg corpul e țepăn, conturile figurilor aspre, ca la cele secesioniste, cu deosebirea, că obvin multe linii mai mult ôble. Adese-ori aflăm greșeli esențiale în contra anatomiei corpului omenesc. Mai ales piciorole sunt adese-ori sucite chiar și cu vârful degetelor spre olaltă, în cât liniile ôble duse din vârful degetelor se înțălnesc, în loc să se despartă tot mai mult, precum e natural. Multe figuri de sfinți pare-că stau în vârful degetelor. Etatea și figura copilului Iisus d. e. nu correspunde de loc cu scutecele unui băiat, înfășat ori încă abia născut. O lipsă aprôpe totală de

¹⁾ Sunt informat, că acest arhitect — șef al României este angajat pentru restaurarea succesivă a tuturor bisericilor din țără, cari formăză monumente istorice. Regretabil este, că la restaurările acestea, altcum rentabile, se aplică tot pictori străini; și astfel pictorii români nu au ocazie a se desvolta în țera lor, mai ales pe terenul picturii bisericești atât de neglijate.

²⁾ N. Jorga în „Dumuri și orașe din România” numește literile inscripțiunilor de la Argeș „gotice”, deci neadmisibile la noi.

perspectivă observi de multe-ori în acésta pictură. La biserica Amza d. e. Maica Domnului de la naștere, pare-că pörtă în spate vaca din grajdul în care a născut pe Christos.

Peste tot aflăm o lipsă de concepțiune artistică. Acestea sunt caracteristicile picturii bizantine, reclamate nu de ôre-cari cerințe ale unei școle ori direcții de pictură, ci de insuficiența talentului artistic al zugravilor de pe acelea timpuri.

Vestmintele acestor figuri însă sunt admirabile, bogate în brodării, galône și passementuri, și încărcate de petri scumpe. Ele correspund întru tôte cerințelor pompei, reclamate de ritul oriental.

De sine se înțelege, că o asemenea pictură se potrivește la o biserică restaurată, unde restauratorul este condus de motive nu întru atâtea artistice, ci mai mult archeologice, năsuind a reda cutare monument — după puțină — în tôte originalitatea sa, concepută de Mateiu Basarab, de Vasilie Lupu, de Stefan cel Mare, ori de măestrii timpului lor.

Multă lume este sedusă a crede, că arta bisericească orientală nu admite altă pictură, de cât cea caracterisată mai sus, și deci acésta are să se pereneze prin tôte vécurile până la sfârșitul lumii, aplicându-se cu tôte defectele ei și la biserici cu totul nôue. Biserica Amza, zugrăvită de italianul *Marchetti*, biserica sfântului Mina (*Vergu*) și a sfinților *Voevođi* din București (I și a III cu totul nôue și ca arhitectură admirabile) sunt pictate în acest stil.

Vasilie Damian.

Cele din urmă sunt zugrăvite de părintele *V. Damian*, elev al școlei de belearte din Iași și un infocat elev al acestei arte bizantine vechi.

Damian este preot; dar' se ocupă acum exclusiv cu pictura. La biserica Vergu a lucrat fôrte repede. Zugrăvea pe zi 20—30 sfinți, căci biserica este fôrte încărcată. Dar' pictura întrăgă n'are nici o valoare artistică. E o lucrare absolut începătore. Mai bine și mai încet lucra în vara trecută la sfinții *Voivođi*. Tot Sfinția Sa a zugrăvit biserica *Cuibul cu barza* de la București. Totul e primitiv.

Direcțiunea tipografiei cărților bisericești de la București i-a incredințat pictarea evangelistilor pentru ediția a III-a evangheliei, apărute în Octobrie 1903. Aceste chipuri sunt ceva mai bune, dar' și acestea au defecte mari.

Eu l'am găsit tocmai zugrăvind o boltitură de la intrarea bisericei sfinților *Voevođi*.

Atât el, cât și unii pictori cu studii făcute în apus, susțin, că ornamentările, altcum atât de frumoșe și impunătore, nu admit o pictură de sfinți expresivi, natural făcuți, după recerințele artei moderne; ci atât scenele biblice, cât și sfinții au să fie mai mult niște simple decorațiuni de părete, fără de nici o expresie.

Pictura sfinților și pictura decorațiilor.

Motive speciale, convingătore, nu mi-au înșirat. Cereând însu-mi a justifica încâtva afirmările lor, mi-am adus aminte de produsele unuia din cei mai celebri portretiști ai timpului de astăzi, ale pictorului *Franz de Lenbach* din München, ale cărui lucrări le vëdu-i acolo în tómnă anului 1902, atât în espoziția din palatul de sticlă, cât și în atelierul seu de acasă și prin pinacoteca cea nouă. La portretele lui, altcum fôrte scumpe, este deplin și amănunțit lucrată numai fața, cu o artă admirabilă și o desăvêșire, care scôte la ivelă și cea mai mică creță, umbră și nuanță de colóre, numai ca espresia persônei să fie cât mai fidelă. În colo la multe portrete — în loc de vestmintele încărcate, mai ales la femei, de bogate dantele, garnisituri scumpe, etc., — aflăm o dungă lată, trasă cu penelul curmeziș din drépta spre stânga și altă dungă din stânga spre drépta; și haina e gata. Mulți nu sunt mulțămiți cu o astfel de esecutare a portretului comandat; dar' lipsa de vestminte, pe cari le redă numai în conture generale, se esplică prin intenția pictorului și prin scopul: de a concentra tôte atențiunea privitorilor numai asupra expresiunii feței celui pictat, care la ori-ce persônă este capul lucrului. Purcederea artistului se justifică prin aceea, ca nu cumva prin niște vestminte ori alte circumstanțe secundare atențiunea noastră să fie desconcentrată. Direcția acésta nu-i tocmai nemotivată, căci — dacă cineva riscă zeci de mii de marce pentru portretul mamei sale etc., acela are interes de a fixa și eternisa espresiunea feței, ear' nu vestmântul, pe care în momentul pictării l'a avut.

Aplicând acest principiu la pictura bizantină din biserici, plină de ornamente varii și de o bogăție luxosă în ornate și vestminte, am puté concludé, că figuri expresive de sfinți nu se potriveșc cu pompósele ornate și haine și nici cu celelalte decorațiuni; respective aceste decorațiuni în colorii varii desconcentrează privirea, atenția; și ne împedecă a observa espresia figurii. De aceea zic unii, că — voidă a ținé cont de prescripțele iconografiei — „trebuie” să reducem pictura sfinților la o simplă decorațiune de părete, carea numai ca întreg să ne facă o impresie generală; sau cu alte cuvinte „nu se plătește” se dai espresie specială figurilor pictate.

Alte direcții greșite.

G. Ioachim Pompilian.

De altă parte am aflat în București, mai ales la biserica sfântului *George vechin*, fosta metropolie a țerii, o pictură frumoasă în fond, făcută de pictorul *G. Ioachim Pompilian*, cu studii din Italia; dar' și pictura și ornamentările sunt aprôpe cu totul în spirit apusen, atât în ce privește figura ca atare a sfinților și persônelor, cât și vestmintele lor.

(Va urma).

Un tinër

absolvent de 6 sau 8 clase gimnasiale, cu atragere spre cariera farmaceutică, solid, sănătos, din familie bună și vorbește bine ungurește, află angajament pe lângă condițiuni favorabile în farmacia lui

(67) 1—3

Dumitru Banciu, Seliște.

Din cauza desfacerii prăvăliei se pot căpeta

mașini de scris

noue, de prima clasă, și eftine. A se adresa sub „Sehr preiswert“ cu provocare la fôia noastră la *Rudolf Mosse, Budapesta, IV. Ferencziek tere nr. 3.*

[65] 2—5

Nr. 173 1904.

[54] 3—3

Concurs din oficiu.

Pentru ocuparea definitivă a următoarelor posturi de **invătători** din comunele mai jos însemnate se deschide concurs din oficiu cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Intorsura-Buzăului**, postul de invătători cu începătorii, având a instrua de 2 ori pe săptămână din o parte mărginașă a comunei.

2. **Dobârlen.**3. **Marcoș.**4. **Chezdi-Martănuș.**

Fiecare din posturile acestea sunt provădate cu salar anual de câte 600 corone de la popor și cassa bisericeii pentru care va provede și cantoratul.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi au ași înainta suplicile la subscrisul în Brețcu (Bereczk), comitatul Háromszék

Brețcu (Bereczk) 10 Februarie 1904.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Treiscaune.

Constantin Dimian
protopresbiter.

Nr. 173/1904.

[56] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de **paroh** în parohia vacantă de clasa a treia, **Colun**, protopresbiterial gr. or. Avrig, pe baza rezoluției preavenerabilului consistoriu archidicesan din 13 Ianuarie a. c. nr. 331 Bis. prin această se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în cōla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post se și subșternă cererile concursuale instruite conform legilor în vîgore la subscrisul oficiu protopresbiterial greco-oriental al tractului Avrig (posta Avrig, Felek, Szebenvármegye) până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică, pentru a cânta, eventual a celebra și cuvânta.

Avrig, 20 Februarie 1904.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Avrig în conștelegere cu comitetul parohial.

Ioan Cădea
protopresbiter.

Fabrică: Nyerges-Ujfalú (cott. Esztergom)

Telegrame: Eternit Budapesta.

Telefon: 12—92.

Fabrică: Vöcklabruck (Austria-sup.)

ARDESIE ETERNIT

ARDESIE DE CIMENT-ASBEST
PATENT LUDWIG HATSCHEK

Material de coperit indestructibil, ușor, ales și eftin.

[29] 6—12

ETERNIT-WERKE LUDWIG HATSCHEK BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-UT 33.

Referințe de prima clasă!

Garanție!

Producție anuală 1500 vagoane!

Cereți prospect

Să plantăm umbră de viață de via

pe lângă orice casă și în grădinile noastre de casă, în pământ și nisip.

Pentru acest scop însă nu se potrivește ori ce soi de struguri, deși toate soiurile sunt plante curpenitoare, fiindcă o parte mare din ele, chiar și dacă se desvîltă, nu dă rode, din care cauză mulți nu au putut obține nici un rezultat. Dacă însă se plantază soiuri bune pentru formarea de verdeață, acestea provăd apoi casa pe întreg timpul cōcerii cu cele mai eminente soiuri de struguri tămăioși și alte soiuri de struguri dulci.

[12] 8—20

Strugurii cresc pretutindenea în patria noastră și nu există casă, pe lângă ale cărei ziduri nu ar pute fi cultivați, cu neînsemnate spese; afară de aceea servesc de cea mai frumoasă podobă și pentru alte clădiri, grădini, garduri ș. a. fără să detrăgă cāt de puțin din locul menit pentru alte scopuri. S'apoi strugurii sunt cele mai multămitore pome, deore-ce rodesc an de an.

Soiurile sunt descrise în un preț-curent ilustrat, care, indicându-se adresa prin cartă postală, se trimite fie-căruia, gratis și franco.

Erste Érmelléker Rebschule, Nagy-Kágya, p. u. Székelyhid.

Concurs

Pentru ocuparea postului de **paroh** în parohia de clasa I. **Turnișor**, se scrie concurs nou cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“, conform rezoluției consist. archid. dto 16 Decembrie 1903 nr. 13066 Bis.

[49] 3—3

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele statorite în tabela B.

Doritorii de a concura la acest post vor avé a se prezenta în acest termen în vre o Duminecă sau sârbătoare spre a-și arăta deșteritatea în cântări și în predică.

Turnișor, 15 Februarie 1904.

Comitetul parohial în conștelegere cu oficiul protopresbiterial.

Ioan Radu
president.

Ilie Muntean
notariu.

Nr. 223.

Cu știrea și consensul subscrisului.

Sibiu, 16 Februarie 1904.

Oficiul protopresb. gr. or. Sibiu:

Ioan Papiu
protopresbiter.

Croitorie civilă și militară.

Pentru **sesonul de primăvară și vară** ne permitem a recomanda atențiunii binevoitoare a on. public român atelierul nostru de croitorie, în care confecționăm

tot feliul de haine pentru domni

ca: **cōstume complete** (de la 40—80 cor.), **jachete**, haine de salon, **fracuri**, **raglame**, **pelerine** etc., cum și tot feliul de **uniforme** pentru **oficieri**, **voluntari**, **funcționari ai căilor ferate**, **forestieri**, **pădurari** și **finanți**; asemenea confecționăm **palitone** și **jachete pentru dame**, toate acestea din cele mai fine și moderne stoffe (originale englezești), pe lângă **prețuri moderate**. Pentru soliditatea lucrului se garantează. Cu stoffe și mustre servim ori când.

Totodată ne permitem a face cunoscut domnilor preoți și candidați de preoți că croim

reverenși

după cel mai nou stil din diferite calități de stoffă, material trainic, cu preț de **85—150 cor.** Comande se pot face și în scris, indicându-se măsura (în centimetri), anume lungimea de la guler (pe spate) până în brâu și de la guler până jos, lățimea spatelui întreg (de la o cusătură a mânecii la cealaltă), lungimea mânecii până la cot și lungimea întrégă, grosimea peptului subșuoră, grosimea în brîu și lărgimea gulerului eventual se se indice numărul gulerului de la cămașă.

Un **costum complet** sau o **reverandă** la cerere confecționăm în **24 ore**.

Cerend și cu ocaziunea această spriginul on. public român și asigurându-l de nou de un serviciu totdeauna prompt și satisfăcător, semnăm

Sibiu, 15 Martie 1904

cu totă stima

Petrascu & Părau

strada poplăcii 21 (peste cale de tipografia archid.)

(3) 1—6

Vapóarele „Kaiser“:

Kaiser Wilhelm II, 215 metri lung,
Kronprinz Wilhelm, 202 metri lung,
Kaiser Wilhelm der Grosse, 198 metri lung,
Kaiserin Maria Teresia, 166 metri lung,

merg în 6—7 zile de la Brema la New-York.

== Plecarea Marția. ==

Vapóarele acestea „Kaiser“ plécă numai din Brema. Cine voește deci să călătorească cu vapor „Kaiser“ (imperial) pôte călători liber, fără piedeci; nimeni nu-l pôte oprî. Fiecare călător trebuie să fie hotărit deja de-acasă încătrău voește să călătorească, și să nu se lase a fi abătut ori înșelat de nimeni. Fie căruia îi stă în voie liberă a călători cu banii sei unde voește. Trebuie însă să se îngrijescă la timp de loc pe vapor și pentru siguranță să trimită la adresa mea 20 cor., ca arvună.

Calătoria de la Brema la America costă: pe vapor „Kaiser“

165 cor., pe vapor de postă **140 cor.**

F. MISSLER, BREMEN, Bahnhofstrasse 30
casă de bancă și întreprindere de comunicațiune.

(63) 2—31